

Afsluttende opgave til Kursus i Ophavsret mv. Forår 2006

Case: Blomsterfestivalen. "Facitliste"

1) Hvilke af de ovenfor opregnede elementer i den planlagte *Blomsterfestival* er omfattet af almindelig ophavsret, og derfor beskyttet i 70 år efter ophavsmandens død? Anfør hvilke elementer der er tale om (evt. ved eksempler), og kommenter evt.

A) Alle musikværker og musikværker med tekst (= litterære værker) som fremføres offentligt under festivalen, og hvor komponist eller tekstforfatter ikke har været døde i mere end 70 år. Efter beskrivelsen gælder det for alle de nævnte eksempler på musik som spilles af orkesteret i teltet, undtagen "Blomstervalsen" af Tjajkovski, jf. dog nedenfor under B).

B) Arrangementer af musikværker er i sig selv beskyttet af alm. ophavsret (**ikke** nærtstående rettigheder), omend arrangementer skal respektere ophavsretten til de originale musikværker. Duke Ellingtons arrangement af "Blomstervalsen" er derfor beskyttet, ligesom ARR's bearbejdning af Ellingtons arrangement. De øvrige arrangementer af ARR for orkesteret er også beskyttet.

C) Alle billeder som udstilles i teltet (hvis "kunstneren" ikke har været død i mere end 70 år), samt Emil Noldes billede *Klematis og Georginer*. Noldes billede er fra 1940, men han døde først i 1956 (jf. noter) hvorfor hans arvinger kan gøre den fulde ophavsret gældende - ikke kun de ideelle rettigheder (*droit moral*).

Hvis nogle af de udstillede billeder er fotografier, vil de blive regnet for fotografiske **værker** og dermed beskyttet efter alm. ophavsret (jf. også 2C om fotografiske billeder).

Om relevansen af billedernes status som "kunst", se spørgsmål 8).

D) De bøger som sælges af boghandleren, og de bøger som udlånes og udstilles af biblioteket, kan naturligvis også være omfattet af almindelig ophavsret. Og det gælder både tekst og illustrationer, herunder fotografier som er fotografiske værker. De nødvendige rettigheder til salg, udlån og visning (udstilling) forudsættes klaret af de udgivende forlag og af biblioteksvæsenet, og er

således ikke noget arrangørerne af festivalen behøver at bekymre sig om.

E) Blandt de varer som sælges i boderne, kan der være værker som er omfattet af alm. ophavsret, f.eks. eksempler på brugskunst som har værkshøjde. Såvel salg som visning (salgsudstilling) forudsættes klaret af sælgerne og er således ikke noget festivalarrangørerne skal tage sig af.

2) Er der eksempler på nærtstående rettigheder? Angiv hvilke, og kommenter evt. Hvor længe varer beskyttelsen? Hvornår regnes den fra?

A) De udøvende kunstnere (musikere og sangere) har retten til deres egen fremførelse i forbindelse med underholdningen i teltet (OHL § 65). Det betyder at de skal give tilladelse til optagelse af fremførelsen til ikke-private formål, samt videre udnyttelse af sådanne optagelser. Beskyttelsen varer i 50 år efter fremførelsen, og hvis optagelserne offentliggøres inden de 50 år er gået, i yderligere 50 år.

B) Evt. optagelser, jf. ovenfor, vil også være beskyttet af nærtstående rettigheder som henholdsvis lydoptagelse (OHL § 66) og billedoptagelse (OHL § 67). Beskyttelsestiden er som under A), regnet fra optagelsestidspunktet.

C) Alle fotografier er beskyttet som fotografiske **billeder** (OHL § 70). Rettighederne tilkommer fotografen. Beskyttelsestiden er som under A), regnet fra optagelsestidspunktet.

Fotografier kan samtidig være beskyttet som fotografiske **værker** og dermed omfattet af almindelig ophavsret (jf. ovenfor 1C).

I casen er det specielt den fotografiske gengivelse af Noldes billede i Louisianas katalog og på plakaten som vil blive regnet for et fotografisk billede, ligeledes eventuelle fotografiske gengivelser i avisen af de udstillede billeder.

D) Katalogreglen i OHL § 71 angår næppe Louisianas katalog. Den form for kataloger som omfattes af § 71 er typisk telefonbøger, vejvisere, kartoteker, databaser og .lign. Men det er godt set at bestemmelsen kunne være relevant!

3) Hvilke tilladelser skal arrangørerne indhente i forbindelse med selve arrangementet? Hvor skal de henvende sig?

A) Der skal selvfølgelig indhentes tilladelse til offentlig fremførelse af beskyttet musik. Og der sker hos KODA. Efter beskrivelsen er der tale om det KODA kalder for et mindre underholdnings-

arrangement i forbindelse med en “byfest/gadefest”, men i et telt som kan rumme mindre end 200 personer. Der er tale om levende musik og tariffen er derfor kr. 254,50 per gang.

<<http://www.koda.dk/kunder/find-din-branche/underholdning-koncert-og-fest>>

Det med at der ikke kan være mere end 200 i teltet, fremgår ikke af opgaven, og I er tilgivet hvis I troede der kunne være flere!!

Det er arrangørerne af festivalen som skal indhente tilladelse og betale til KODA, ikke restauranten som har fået lov til at stå for servering og udskænkning i teltet.

B) Politiet skal give tilladelse til afholdelsen af hele arrangementet. Det er dog en offentlig forlystelse - og ikke et offentligt møde

C) Kommunalbestyrelsen skal i princippet give tilladelse til brug af stedet, samt sikre vilkårene for brand, redning, hygiejne mv. via den lokale beredskabstjeneste, men kommunen er selv medarrangør.

D) Der skal gives lejlighedstilladelse til servering i teltet, og det skal sikres at restaurantens alm. alkoholbevilling også gælder i teltet.

4) Hvem har ansvaret for at sikre rettighederne til at bruge Emil Nolde-billedet til festival-plakaten. Hvem har rettighederne, og hvor skal man henvende sig?

A) Det vil normalt være reklamebureauet som står for “klarering” af den slags rettigheder - med mindre andet er aftalt med bestilleren. Retten til gengivelse (reproduktion) af billedet forbliver hos kunstnerens arvinger (Nolde døde i 1956, jf. noter). Ejeren af et billede (her Statens Museum for Kunst) overtager ikke andre rettigheder end retten til at vise billedet offentligt (OHL § 20). Men museet kan betinge sig at deres egen fotograf står for reproduktionen og tage sig betalt for det, eller for at give adgang til fotografering til brug for plakaten.

I princippet skal bureauet henvende sig til arvingerne eller deres eventuelle agentur. Da Nolde var af tysk nationalitet (født i Tønder da det hørte under Tyskland) er det næppe sandsynligt at COPY-DAN Billedkunst fungerer som agentur, men de kan sikkert være behjælpelig i praksis.

B) Den fotograf som laver den fotografiske reproduktion, får retten til det fotografiske billede (nærstående rettighed, OHL § 70) og han/hun skal derfor medinddrages når der fremover disponeres over netop denne fotografiske gengivelse.

5) Hvilke rettigheder er der knyttet til gengivelsen af Nolde-billedet i Louisianas udstillingskatalog?

A) Emil Noldes arvinger har alm. ophavsret (jf. ovenfor 1C og 4). Louisiana kan dog frit gengive billedet i en katalog over udstillingen (OHL § 24), og kan i øvrigt vise billedet offentligt uden at skulle have arvingernes tilladelse (OHL § 20). Ejeren, Statens Museum for Kunst, skal naturligvis give tilladelse til udlånet til Louisiana, men har i øvrigt ikke som ejer fået overdraget nogen ophavsretlige rettigheder.

B) Den fotografiske gengivelse er omfattet af en nærtstående rettighed, fotografens ret til det fotografiske billede (OHL § 70). I overensstemmelse med god skik er fotografen krediteret i kataloget.

6) Hvem har ophavsretten til de billeder som udstilles i teltet på torvet? Hvem skal give lov til at de udstilles offentligt?

De enkelte "kunstnere" eller deres arvinger har almindelig ophavsret til deres egne billeder. OHL § 20 siger at eksemplarer af billeder der er udgivet eller endeligt overdraget til andre, kan vises offentligt (udstilles) uden at det kræver ophavsmandens tilladelse. Det bliver derfor ejerne af de enkelte billeder der skal give tilladelsen, og det gælder alene udlån til udstillingen.

Hvis ejeren af et billede er en anden end ophavsmanden, får ejeren normalt ikke overdraget andre rettigheder end ejendomsretten til det fysiske eksemplar. Ophavsretten forbliver i sin helhed hos ophavsmanden - bortset fra at det altså ikke kræver ophavsmandens tilladelse at udstille billedet.

Der vil normalt ikke blive rejst tvivl om værkshøjden for denne type billeder, jf. også spørgsmål 8)

7) Må den lokale avis uden videre gengive et eller flere billeder fra udstillingen i deres omtale af arrangementet?

Der er en række bestemmelser som er relevante her: OHL § 23, stk. 3 giver tilladelse til gengivelse i aviser og tidsskrifter i forbindelse med en aktuel begivenhed ("dagsbegivenhed"). Schiønning anfører åbningen af en kunstudstilling som et relevant eksempel. OHL § 24 siger at det er tilladt at gengive billederne som led i "meddelelser om udstilling eller salg". Dette omfatter efter Schiønnings mening også (for)omtalen i forbindelse med pressemeddelelser om udstillingen. Og endelig giver OHL § 25 tilladelse til gengivelse i film, radio og fjernsyn i forbindelse med omtale af en "dagsbegivenhed".

8) Spiller det en rolle for rettighederne til de udstillede billeder om de i almindelig forstand er "kunst"?

Nej. Selvom de falder ind under kategorien "billedkunst", så er det ikke afgørende for den ophavsretlige beskyttelse at de i dagligdags eller i kunstteoretisk forstand kan regnes for "kunst". Amatørers og fidsmaleres værker er beskyttet på lige fod med professionelle, "anerkendte" kunstneres værker. Det afgørende er at de er baseret på ophavsmandens egen indsats og ikke er rene kopier af andres værker. Det "trivielle" og "rutineprægede" har en anden betydning i ophavsretten end i kunstverdenen.

9) Er musikken i teltet på torvet mon omfattet af restaurantens normale aftale med KODA?

Restauranten har - forhåbentlig - en permanent aftale med KODA/Gramex om offentlig fremførelse af musik i form af baggrundsmusik fra cd-afspiller. Prisen afhænger af lokalets størrelse.

<<http://www.koda.dk/kunder/find-din-branche/hotel-restaurant-og-diskotek>>

Da der i forbindelse med Blomsterfestivalen er tale om et enkeltstående arrangement med levende musik, kan restaurantens KODA/Gramex ikke bruges. Der skal træffes en særkilt aftale, og det er i øvrigt arrangørerne af Blomsterfestivalen der skal lave og afregne den.

10) Spiller det nogen rolle at der både er danske og udenlandske rettighedshavere involveret i den musik der spilles i teltet?

Nej, Dansk ophavsret gælder i Danmark, og KODA står for klaringen med de udenlandske rettighedshavere, i hvert fald for de lande som er involveret her. Derfor er der ikke behov for at skelne melle danske og udenlandske rettighedshavere.

Noter

Andersen, Benny da. forf. og komp. (1934 -)

Andreasen, Axel da. forf. og komp. (1878 - 1953)

Bechet, Sidney am./fr. sopransaxofonist og klarinetist (1897 - 1959)

Brandstrup, Ludvig da. sanger/skuespiller og forf. (1892 - 1949)

Clemmensen, Niels da. komp. (1900 - 1950)

Dam, Mogens da. forf. (1897 - 1979)

Dameron, "Tadd" am. pianist og arr. (1917 - 1965)

Ellington, "Duke" am. komp./arr. og orkesterleder (1899 - 1974)

Ferlin, Niels sv. forf. (1898 - 1961)

Heiberg, Ella da. komp. (1897 - 1965)

Hjulmand, Louis da. jazzmusiker og komp. (1932 -)

Howalt, Laurits da. komp. (1885 - 1953)

Kosma, Joseph fr. komp. (1905 - 1969)

Nolde, Emil ty. maler (født i Tønder) (1867 - 1956)

Normann Andersen, Kaj da. komp. (1900 -1967)

Palsbo, Susanne da. journalist og forf. (1907 - 1989)

Pedersen, Sigfred da. forf. (1903 - 1967)

Prevert, Jaques fr. forf. (1900 - 1977)

Seeger, Pete am. sanger/musiker, forf. og komp. (1919 -)

Söderlundh, Lillebror sv. komp. (1912 - 1957)